HERMANNI CONRINGII

ASSERTIO
IVRIS MOGVNTINI
IN CORONANDIS REGIBUS ROMANORUM.

FRANCOFVRTI,

Apud WILHELMUM SERLIN & GEORG: FICKWIRTH.

CIↃ, IↃC. LV.

Digitized by Google

Digitized by Google

IUS CORONANDI MOGUNTINUM.

ILluſtris eſt controverſia, quæ hodie inter duos Eminentiſſimos & ſummos Imperij Electores Archiepiſcopos ac Principes Moguntinum & Colonienſem agitatur, de jure coronandi Regem quem appellant Romanorum. Moguntinus enim concedit quidem illam coronandi facultatem Colonienſi, ſi coronatio Aquiſgrani aut intra Colonienſem diœceſin inſtituatur, alibi tamen ſibi ſoli eam vindicat. Ex adverſo Colonienſis omne hoc jus Moguntino denegat, tanquam ſibi uni omni loco & tempore debitum. Poſſit videri contentio de re levi: & verò non eſt in ea ſalus Reipublicæ collocata: attamen intereſt ipſius quoque Reipubl. ut ſua cuique dignitas, ſuum jus ſervetur, præſertim maximis Principibus; quod noceant ejuſmodi injuriæ ſaltim exemplo, & iniquum ferendo licentiæ impunitate muniat quaſi viam. Principum ſanè in officio eſt ſedis quemque ſuæ jura defendere; præſertim quum illa neutiquam ſint propriæ poſſeſſionis, quæ pro arbitrio liceat alienare vel negligere. Rogatus ſententiam non dubito cauſſam Eminentiſſimi Electoris Moguntini approbare, etſi & lecta & cum cura à me ſint expenſa, quæ ab adverſa parte hactenus ſunt edita. Idque inductus rationibus validis quammultis: quas proinde boni publici cauſa, procul odio & amore, in patrocinium recti atque æqui, producam in medium, ſermone nudo & ſimplici, ut eo promptius pateat alijs quoque veritatis inquiſitio.

Antequam verò ad rem ipſam aggrediamur, maioris lucis ergo præmittemus nonnulla; quoniam & circa illa impingitur non

Digitized by Google

vulgo tantum, ſed etiam ab ijs qui Eminentiſs. Electorem Colonienſem defendere ſuſceperunt; & tamen ſunt ipſiſſima veri in hoc negotio fundamenta.

I. *Principio* igitur obſervandum eſt, Cæſares noſtros non una corona inſigniri ſolere. Cis Alpes enim in Italia duplex ipſis corona competit, Romana altera, altera Longobardica. Trans Alpes plærumque non niſi unâ hactenus fecerunt ſeſe coronari. Interdum tamen & Arelatensem alteram imponi ſibi curaverunt. Conradus ſanè II. Burgundicam illam coronam accepit anno 1033. & filium ſuum, qui Patri poſt ſucceſſit, Henricum III. anno 1038. eodem diademate ornari curavit: quod teſtatur Wippo in *vita Conradi*. Fecit idem Fridericus I: qui ducta in matrimonium Beatrice Reimoldi Comitis filia, *non ſolùm Burgundiam ſed & Provinciam, Imperio jamdiu alienatas, familiariter poſſidere cœpit*: ceu loquitur Otto Friſingenſis *l. 2. c. 29. de geſtis Frid.* Imò fecit illud Carolus IV. ut quidem memorat Chriſtophorus Marcellus *Cæremonial. Romani l. 1. ſect. 5. cap. de triplici Imperatoris corona*. Has inter coronas tamen ſola Romana verè Cæſarea eſt, h. e. vere competit Cæſari in quantum eſt Imperator Romanorum. Idque ſolent ipſimet Cæſares noſtri publicè profiteri, electos Cæſares ſeſe appellantes quamdiu corona iſta non ſunt inſigniti, etſi in Germania coronati jam fuerint. Vt meritò mireris, vulgo paſſim, imò à viris quoque doctis, Cæſareæ coronæ nomine uſurpari illam quæ in Germania confertur, contra publicam Cæſarum & ſpontaneam profeſſionem, ne alia nunc tangam. Illa verò quam Germania exhibet corona, olim quidem, penè uſque ad ſeculum Chriſtianum duodecimum, audiit corona Regni Francorum: inde frequentius dici cœpit corona Regni Teutonici, (quomodo eam ipſe Frider. I. appellat in epiſtola ad Ottonem Friſingenſem) aut Alamannici; poſteaquam ſcilicet Galliæ regnum κατ' ἐξοχὴν ſibi retinuit Francorum nomen, Germaniâ Imperij Romani titulum, poſt obtentam Cæſaream dignitatem, ſubeunte. Plurimis id poſſit confirmari teſtimonijs veteris ævi, ſi opus ſit. Imperium Francorum videlicet quod Caroli Magni cumprimis felicibus armis in vaſtam amplitudinem excreverat, quamvis poſt Ludovicum Pium inter hujus filios tres in partes fuerit diviſum, ſingulæ tamen partes aliquamdiu

diu Francorum commune nomen retinuerunt. Præcipuè verò ita diu audiit, præter Gallicum, regnum Germanicum quod Ludovico Ludovici Pij filio ejuſque poſteris ceſſit, cum pars, quæ Lothario obtigerat, Regnum Lotharienſe ſeorſim uſurparetur. Et verò populi Germanici Franci orientales ſunt dicti, ut Gallici Franci occidentales. Vnde jam olim ſcripſit Friſingenſis *l. 6. c. 11.* Franciam orientalem comprehendere præter Franciam, propriè ſic dictam, Bavariam, Sveviam, Saxoniam, Thuringiam, Friſiam. Imò & ipſum Lotharingiæ regnum in Francorum regni commune nomen receptum eſt, poſtquam in unam rempublicam cum Germanicis illis provincijs coijt, & Reges Germanicos accepit dominos. Hinc ſane Ottoni Magno, etiam tum cum Aquis coronaretur in Regno Lotharienſi, porrecto gladio acclamavit Moguntinus: *Accipe hunc gladium quo ejicias omnes Chriſti adverſarios, barbaros, & malos Chriſtianos, auctoritate divina tibi tradita omni poteſtate totius Imperij Francorum.* Et verò etſi Otto I. interdum in nonnullis tabulis, in regno Lotharingiæ editis, ſeſe dixerit *Regem Lotharienſium & Francigenum*, rarò tamen id fecit, & poſt illum fortè nemo Lotharienſium Rex audiit. Quinimo ipſamet illa corona, qua hodieque coronantur Reges Romanorum, eſt illa qua coronati fuere Reges Germaniæ, nondum Cæſarea dignitate cum Germaniæ regno conjuncta. Nec enim alibi quàm in Germania Tranſrhenana quiſquam Regum à Ludovico Germanico uſq; ad Ottonem Magnum, qui primus maluit conſecrari Aquiſgrani, eſt coronatus; ceu infra probabitur. Illi verò per manus, ſucceſſori quiſque ſuo, coronam cum alijs Regni inſignibus tradiderunt. Certè Conradus I. coronam cum alijs inſignibus Regijs, quibus ipſe erat inſignitus, ad Henricum Aucupem tranſtulit; ut patet ex Witekindo *l.* 1. Eckardo monacho Sangallenſi *de caſibus monaſterij ſui cap. 5.* Luitprando Ticinenſi *l* 2. *cap.* 7. Iiſdem poſt inauguratum fuiſſe Ottonem Magnum Aquiſgrani, ut & hujus ſucceſſores, per ſanè eſt veriſimile; cum abunde ex monumentis antiquis ſit manifeſtum quàm ſuperſtitioſè ad poſteros illa fuerint tranſlata, nec uſquam fiat in ijs mentio noviter paratorum inſignium. Hoc fuit in anteceſſum primo loco monendum.

II. *Secundo* etiam id obſervandum eſt: ſolemnia coronationis va-

rijs actibus exerceri, inque his recepto more unctionem & benedictionem maximè ſacerdotalis muneris eſſe. Impoſitio ſcil. coronæ etſi inter gentes Chriſtianas plærumque à Præſulibus facta ſit, interdum tamen etiam ab alijs eſt profecta, & quidem ab ipſis illis qui coronabantur. Sic Rigordus Philippi II. Galliæ Regis medicus teſtatur, anno 1181. Philippum illum *impoſuiſſe ſibi ſecundo diadema*. Clariſſimè omnium id liquet ex ijs quæ narrat Theganus *c 6.* de coronatione Ludovici Pij quam inſtituit Carolus Magnus pater. Verba ejus infra adducemus contra illum ultimum partium Colonienſium defenſorem. Solet quidem hodie ſacrificium quoque ſolemne peragi in coronatione Regia; verum in hac illud videtur etiam apud nos ſerius cœpiſſe ſeculo demum tertiodecimo. Et verò habemus ſic ſatis accuratè deſcriptas ceremonias coronationis Aquiſgranenſis, cùm Ottonis Magni apud Witekindum *l.* 2. tum Wilhelmi Hollandi apud I. Bekam *Chronico Epiſcopor. Vltrajectinor. in Ottone Epiſcopo XXXVI.* nulla tamen facta ſacrificij mentione. De Rudolphi I autem inauguratione agens Ioan. Aventinus l. 7. Annal. ita ſcribit: *Rudolphus accerſitus Aquaſgraneas in templum deducitur. Pontifex Agrippinenſis de eo Deum conſulit. Id publicum deinde ac perpetuum Sacerdotium honoris gratia Agrippinenſibus Epiſcopis fuit.* Obſcuriora quidem ſunt illa Aventini: niſi fallor tamen, loquitur ille de Miſſæ ſolemnibus quæ hoc initio cœperint coronationis actibus adjungi. Etiam vnctio fateor diu fuit inter Chriſtianos populos ignorata in Regum inauguratione, alicubi nunquam recepta: in Francorum tamen regno obtinuit ferè ab anno Chriſtiano 750. quando Pippinus in hunc modum eſt conſecratus: quem in Hiſpania jam cœpiſſe Reccaredo Rege, circa annum 586, per facit veriſimile Ioan. Iacob. Chiffletius *l. de Ampulla Rhemenſi c.* 16.

III. *Tertio* id quoque notandum venit; ex quo unctiones & benedictiones ſacræ apud Chriſtianos populos cœperunt coronationibus Regum addi, illud officium conſecrandi apud omnes populos quaſi communi conſenſu primario præſuli eſſe commiſſum, niſi alicubi ſingulari aliquo privilegio interdum alij quoque id ceſſerit. Facile patebit illius pronunciati veritas, ſi oculos circumferas per omnem orbem Europæum. Et verò in hoc ipſo Romano Imperio

Italici Regni non niſi Archiepiſcopus Mediolanenſis; Imperij Romani coronationem ſacram ipſe Papa ſolet peragere. De primatu Præſulum Galliæ ſolet quidem eſſe contentio: attamen certum eſt, inter omnes Archiepiſcopos unum Rhemenſem, cui ungendi Reges jus eſt & Ducem & Parem eſſe Franciæ; adeoque hactenus omnibus alijs præſulibus eminere. Anſelmus Cantuarienſis jam circa annum 1103. in hæc verba ſcripſit ad Ernolfum Priorem: *Conqueretur Rex cum omnibus Epiſcopis & Principibus ſuis, quia (cum illum coronare nolo) auſero ei coronæ ſuæ honorem, quem ei Primas Regni ſui debet per conſuetudinem.*

Vſque adeò profectò id paſſim eſt uſitatum, ut alij rerum noſtrarum non ſatis gnari, propter conſecrationes Regias, quas frequentiſſimè Colonienſis peregit, huic primum locum tribuerint. *Super omnes magnates* (ſcribit Matthæus Paris in *chronico rer. Anglicar. ad annum 1257. pag. 633. edit. Pariſienſis*) *ſupereminens eſt Archiepiſcopus Colonienſis, qui coronare tenetur Regem Alemanniæ apud Aquiſgranum, ab antiqua & approbata conſuetudine.* Meritò igitur dixeris jure gentium Chriſtianarum primario Præſuli hanc dignitatem competere. Vnde neceſſariò ſequitur: quicquid ab hoc abit non fieri niſi vi cujuſdam privilegij. Nec verò ſine cauſa ita in omni orbe Chriſtiano Europæo invaluit. Iure enim utique id quod in republica ſacri eſt officij maximum convenit illi qui inter ſacros proceres eſt potiſſimus. Inæqualia enim inæqualibus deberi, illius juris eſt quod nobiſcum naſcitur omniumque mentibus naturà inſcribitur.

Hiſce in hunc modum præmiſſis, ut ad rem ipſam veniamus, non dubitamus in univerſum aſſerere: *Eminentiſſimo Electori Moguntino meritò competere ratione ſui Primatus omne omninò ſacrum illud coronandi jus: ex inveterata conſuetudine illud jus ipſi hodieque eſſe integrum extra diœceſin Colonienſem: Colonienſi autem ſedi, non niſi ex ſingulari privilegio, jus hoc convenire, idque duntaxat intra ſuam diœceſin.* Probabimus autem hanc aſſertionem noſtram per partes.

I. Ac PRIMVM quidem, *ratione Primatus competere Moguntino omne jus coronandi*, non amplius eſt difficile oſtenſu. Etenim jam tum demonſtravimus: jure gentium Chriſtianarum, fundato ſuper jure naturæ, in univerſo orbe Europæo, ad illũ, qui inter Præſules primum in regno quovis locũ obtinet, jus coronandi ſpectare. Demonſtravimus

mus jam tum itidem: agi nunc non niſi de coronæ Regni Germanici, aut (ut cum majoribus loquamur) Regni Francorum collatione. Iam verò in Regno hoc Francorum Germanico inter Præſules ac Principes primatum etiamnum obtinere Moguntinam Sedem, niſi fallor, omni dubio caret. Habuit verò illa ſedes hanc dignitatem ab initio uſque Regni hujus. Statim enim, facta illa vaſti Francorum Imperij anno 842. tres in partes diviſione, Moguntinus Archiepiſcopus conceſſit in ditionem Regni Francorum orientalis: Colonienſis autem ac Trevirenſis anno demum 870. illi Regno acceſſerunt, cum ante fuiſſent partes Regni Lotharienſis: cen alibi probatur. Neuter verò eorum etiam pòſt dubium fecit Moguntino locum primum. Hinc jam Ottonis Magni ævo Moguntinus audiit ſummus Pontifex, Pontifex maximus; comparatione nimirum facta cum reliquis Regni hujus Præſulibus. Sanè frequenter hæ appellationes occurrunt apud Witekindum, qui res Ottonis Magni calamo tradidit Scriptor σύγχρονος. Sequenti ſeculo decimo Marianus Scotus *l. 3. ætat. 6.* ſcribere non dubitavit: *Poſt Papam ſecundus habetur Moguntinus Archiepiſcopus uſque in hodiernum diem* Iſte itaque in Regno Germanico primatus Moguntini Archiepiſcopi cum itidem careat dubio, jam ſole meridiano clarius manifeſta eſt utique veritas pronunciati mei.

Et verò hoc jus ex primatu iſto competere Moguntino, jam tum olim profectò non fuit ignoratum. Hinc jam Witekindus l. 1. de Henrico I. verba faciens notanter ſcripſit: *Cumque ei offerretur unctio cum diademate à ſummo Pontifice qui eo tempore Herigerus erat*, &c. Ipſe Papa in litteris illis quibus Willigiſo Archiepiſcopo pallium contulit, addit hæc verba: *Quocirca uti eo* (pallio ſcil.) *memineris; ſicut prædeceſſores noſtri tuis prædeceſſoribus conceſſerunt; ſervanda duntaxat privilegiorum tuorum integritate, quis in tota Germania & Gallia, poſt ſummi culmen Pontificis, in omnibus Eccleſiaſticis negotijs, id eſt in rege conſecrando & Synodo habenda, cæteris omnibus tam Archiepiſcopis, quàm Epiſcopis, Apoſtolica autoritate, ſicut juſtum & rectum eſſe videtur, præemineas.* Moguntinus ipſe hoc primatus jure fretus ægrè quondam permiſit à Colonienſe conſecrationem regiam inſtitui etiam intra ejus diœceſin Aquiſgrani. Diſertè Lambertus Aſchafnaburgenſis presbyter, ſcriptor, prout

illis

Digitized by Google

illis temporibus, prudens, peritus & diſertus, ac præter hoc candidus, (per injuriam enim Colonienſis defenſor fidem eius vocat in dubium) ad annum 1054: *Imperatoris filius Henricus conſecratus eſt in Regem Aquiſgrani ab Herimanno Colonienſe Archiepiſcopo, vix & agrè ſuper hoc impetrato conſenſu Lupoldi Archiepiſcopi, ad quem, propter primatum Moguntinæ Sedis, conſecratio Regis & cætera negociorum Regni diſpoſitio potiſſimum pertinebat.* Sed de priore ſatis.

II. Pergimus ad SECVNDVM; nempe *nunquam interrupta, atque adeò perpetua, octingentorum annorum conſuetudine, ius coronandi per univerſum Regnum hoc, una exceptâ Colonienſi diœceſi, Moguntinæ Sedi hactenus manſiſſe integrum.* Facillimum hoc quoque eſt demonſtratu: quippe quum & Defenſores Colonienſes Regum neminem ex omni ævo potuerint producere (debuiſſent autem producere, quum idem, quod hic nos, urſiſſet Eminentiſſ. Elector Moguntinus) qui fuerit coronatus à Colonienſi extra eius diœceſin: & quiſque poſſit, evoluta Regum Germanicorum hiſtoria, veritatem pronunciati noſtri ſine labore aſſequi. Reges cum deſint, ad fœminas confugientes, unam iactitant illi Defenſores coronationem Eliſabethæ, coniugis Alberti I. Auſtriaci: hanc enim coronatam eſſe à Colonienſi Norimbergæ aſtante Moguntino. Neque nos negamus id factum eſſe. Sed factum eſt ſingulari Moguntini conſenſu: prout non adeò pridem Eleonoram Ferdinandi II. uxorem Trevirenſis coronavit, ſed rogatus à Moguntino & huius nomine; quia ipſe ſacris infulis non eſſet initiatus.

Fuerunt autem ſic ſatis multi Germaniæ Regum extra Colonienſem diœceſin coronati. Germaniæ Regum inquam: nec enim de Cæſarea corona eſt quod nunc agamus, aut ſimus ſolliciti cum Defenſoribus Colonienſibus *pag. 46*: cis an trans Alpes poſt Lotharium Ludovicus II, Carolus Calvus, Carolus Craſſus & Arnolphus Cæſarea corona ſint inſigniti. Nemo verò Regum ante Ottonem Magnum Aquiſgrani, aut alibi cis Rhenum, legitur coronatus. Ex adverſo, etſi monumenta vetera omnes coronationum

Digitized by Google

illarum actus non ea qua par erat diligentia memoraverint, attamen conſtat Arnolphum Francofurti coronatum Regem anno 887. menſ Novembri. Eius filius Ludovicus videtur coronatus Forchemij. Ita enim ad annum 900. notat Regino: *Proceres & optimates qui ſub ditione Arnolphi fuerant ad Forcheim in unum congregati, Ludovicum filium prædicti Principis Regem ſuper ſe creant, & coronatum Regiſque ornamentis indutum in faſtigio Regni ſublimant.* Aquiſgrani certè à Colonienſe non potuit coronari, quod Regno Lotharienſi tum præeſſet Zuenteboldus, atque adeò Colonienſis haud numeraretur tum inter proceres Regni Francorum quod cedebat Ludovico. Hinc ipſe Regino ſtatim ſubiungit: *Dum hæc in Germania aguntur, &c.*

Qui huic ſucceſſit Conradus I fuit quidem *unctus in Regem,* ut loquitur Witekindus *l.* 1, Aquiſgrani tamen itidem coronari non potuit; quod ſimulac obiit Ludovicus, Regnum omne Lotharienſe occupaverit Carolus ſimplex Gallus anno 912. ut rectè colligit Sirmondus.

Huius ſucceſſori Henrico I. Saxoni, renuenti tamen, Moguntinus Herigerus, non Colonienſis (qui nec potuit, tum adhuc hærens in ditione Caroli ſimplicis) anno 919. diadema atque unctionem obtulit. Diſertè Witikindus l. 1: *Cum ei offerretur unctio cum diademate à Summo Pontifice, qui eo tempore Herigerus erat, non ſprevit, nec tamen ſuſcepit.* Dithmarus etiam l. 1: *Epiſcopalis unctionem benedictionis à Herigero Archiepiſcopo exhibitam, anteceſſorum more priorum, non deſideravit nec ſuſcipere voluit.*

Idem Dithmarus l. 5. de Henrico II. ita ſcribit: *Deindeque ad Moguntiam celeriter properando Rhenum ſecurus enavigat. Hic VIII. Idus Iunij ibidem, communi devotione in Regem electus, à Willigiſo eiuſdem ſedis Archiepiſcopo, ſuffraganeorumque ſuimet auxilio, coronatus.* Defenſores Colonienſes pag. 57. exiſtimant, Henrici hanc coronationem potius cauſam Colonienſem

Digitized by Google

nienſem iuvare, quum eam irritam pronunciavit Colonienſis Heribertus, & Henricum coëgit denuo coronam Aquiſgrani accipere, idque aſtipulante Gregorio V. Papa. Verum eſto, id fecerit Heribertus, & iure fecerit, (quorum neutrum concesserunt): id tamen manet, Henricum fuiſſe unctum coronatumque extra Colonienſem diœceſin, non à Colonienſe ſed Moguntino, atque adeò hoc quoq; exemplo conſtare, Colonienſi extra ſuam diœceſin nihil eſſe iuris in coronatione.

Henrici ſucceſſor proximus Conradus II. itidem Moguntiæ coronatus eſt & quidem ab Aribone Mognntino, uti refert Wippo.

Poſt hunc etiam Rudolphus Svevus, adverſus Henricum IV. electus, Moguntiæ *conſecratus eſt à Sigefrido Archiepiſcopo in Regem*, ut loquitur Marianus Scotus *l. 3.*

Philippus Svevus itidem coronam accepit Moguntiæ, ſed per Epiſcopum Tarentaſſenſem, quod abeſſet domo Moguntinus.

Avorum & noſtra memoria quinque ultimi Cæſares & deniq; nuperus felicisſ. memoriæ Vngariæ Rex coronati itidem ſunt extra diœceſin Colonienſem, itidem tamen non à Colonienſe ſed à Moguntino. Præter hos verò neminem reperias coronatum extra diœceſin illam. Ac proinde non eſt quod de ſecundi noſtri pronunciati veritate quiſquam dubitet.

III. Licet itaque iam tum TERTIO etiam affirmare, *Colonienſi non competere aliquod ius coronandi niſi intra diœceſin ſuam*. Et verò hæc fuit ipſorummet Colonienſium præſulum perpetua ſententia; niſi quod paucos cis annos illi cœperint omne omnino coronandi ius ſibi ſolis ſimpliciter arrogare.

Ita verò illos ſemper antehac ſenſiſſe, probare licet non uno argumento.

1. *Ac primum* quidem id palam eſt ex eo, quod nunquam (antehac quidem) fuerint uſi ullo prætextu ad ius ſuum conſtituendum, quîd non ſimul involvat diœceſin. Antiquiſſimæ ſcil. de coronandi iſthoc iure controverſiæ illæ ſunt, quæ circa inaugurationem Ottonis Magni, & denuò circa Henrici IV. coronationem fuerunt excitatæ. Vtrobique autem Colonienſis non niſi ad ſuæ diœceſeos

iura provocavit. De prima contentione agens Witekindus l. 2. diſertè id narrat. Verba eius ſunt: *Et cum quæſtio eſſet Pontificum in conſecrando Rege, Trevirenſis videlicet & Coloniæ Agrippinæ: illius quia antiquior ſedes eſſet, & tanquam à B. Petro Apoſtolo fundata: iſtius verò quia eius ad diæceſin pertineret locus; & ob id ſibi convenire arbitrati ſunt huius conſecrationis honorem.* Alteram contentionem narrans Lambertus prodit idem eſſe prætextum anno 1054. Integer locus hic eſt: *Imperatoris filius conſecratus eſt in Regem Aquiſgrani ab Hermanno Colonienſe Archiepiſcopo, vix & egrè ſuper hoc impetrato conſenſu Luitpoldi Archiepiſcopo: ad quem propter Primatum Moguntinæ ſedis conſecratio Regis & cætera negociorum Regni diſpoſitio potiſſimùm pertinebat. Sed Imperator potius Hermanno Archiepiſcopo hoc privilegium vindicabat, propter claritatem generis eius, & quia intra diæceſin ipſius conſecratio hæc celebranda contigiſſet.*

Poſt ſecundam hanc contentionem magis quidem ſolito ad ſe traxere coronationis ſolemnia Colonienſes, iiſdem tamen non alio prætextu quàm illo quod Carolus Magnus inſtituerit ut omnis coronatio fiat Aquiſgrani, atque ita conſecrationes Regum à ſeſe ſolis iure diœceſeos inſtitui debere. Talia enim iactitari & paſſim perſuaderi (non niſi per figmenta tamen) cœpere ſeculo duodecimo. Nec verò legere eſt quidquam aliud præter hæc duo ab Archiepiſcopis Colonienſibus aut etiam alijs unquam per annos penè octingentos eſſe prætextum ſuo coronandi iuri.

2. Patet illa perpetua ipſorummet Colonienſium ſententia ex eo etiam, quod nunquam vel tentaverint Colonienſes quemquam coronare extra ſuam diœceſin. Certè nemo vel conatus huius exemplum aliquod adduxerit. Quî verò ſaltim non tentaverint tale quid Colonienſes, invitati Imperij infinitis turbis, ſi exiſtimaſſent ſui iuris eſſe paſſim locorum coronationes inſtituere?

3. Adhoc etſi nonnunquam coronationes à Moguntinis peractas improbaverint Colonienſes, ſemper tamen eo tantum prætextu id fecerunt

ceſſerunt quod illæ inſtitutæ eſſent extra locum coronationi ab Carolo Magno dedicatum. Patet hoc ex ipſa nuperrima Colonienſium Defenſione, & infra à nobis clariſſimè oſtendetur. Tales verò querelæ demum cœperunt primùm ſeculo duodecimo. Antehac certè nullum veſtigium apparet querelæ alicuius, quaſi non ad Moguntinum, ſed ad ſeſe ſolos ius coronandi pertineat. Imò verò omnes proceres Germaniæ antehac aliquamdiu uni Moguntino ius hoc coronandi adſcripſerant, ipſe unus id exercuerat ſic ſatis diu, nemine reclamante.

4. Palam denique eſt hæc ſententia ipſorummet Colonienſium ex eo etiam, quod poſt iam conditam auream bullam Carolinam curaverint, per Rupertum Cæſarem ſingularibus tabulis ſibi conferri privilegium ac facultatem coronandi interdum extra Aquiſgranum in diœceſi ſua. Meminit huius privilegij Hartmannus Maurus penè ſub initium illius libri quo ſolemnia coronationis Caroli V. quàm accuratiſſimè perſecutus eſt ad poſteritatem. Non potuerunt profectò tale quid putare, perſuaſi ſibi iam eſſe fas, paſſim locorum coronationes inſtituere; Imò ne quidem temerè admiſiſſent, intra limites ſuæ diœceſeos à Ruperto Cæſare ſe conſtringi.

Vnus hic perpetuus ipſorummet Colonienſium conſenſus ſatis eſt probando iuri Moguntino, & decidendæ integræ controverſiæ. Ceſſat enim controverſia, ſi, ipſis Colonienſibus fatentibus, extra diœceſin nihil habeant iuris in conſecrandis Regibus.

IV. Et verò ea eſt ratio etiam illius iuris coronandi quo gaudet Colonienſis ſedes in ſua diœceſi, ut ipſa quoque longa conſuetudine potius & liberali conceſſione Moguntinæ ſedis nitatur, quàm ullo iuſto titulo alio, id quod QVARTO loco obiter à nobis iam demonſtrabitur. Nihil videlicet eſt falſius duobus illis, quorum prætextu Colonienſis ius aliquod coronandi ante aliquot ſecula ſibi acquiſivit in ſua diœceſi.

I. *Primum* enim ſaltim id quod iactitavit olim Colonienſis, *Caroli Magni lege inſtitutum eſſe ut coronationes omnes Aquiſgrani inſtituantur, ac proinde alibi non poſſe inſtitui legitimas coronationes*, inanis fabula eſt. Eſto enim, ita inſti-

tuiſſe Carolum. Lex utique illa fuerit poſitiva. At vero non potuit Carolus poſitivam condere legem quam in perpetuum teneatur reſpubl. obſervare. Nulla lex poſitiva adeò certè obligat: ſed poteſt mutari ſi res exigat ab ijs quos penes eſt Reipublicæ poteſtas ſumma. Ac proinde & potuiſſet olim, & poteſt hodie, Lex quævis Carolina mutari, ſi id exigat ſalus publica. Vtut igitur Carolus Magnus ita fortè ſanxiſſet, non tamen propterea neceſſe eſt non alibi coronationem inſtituere, ſi Cæſari & Ordinibus Imperij placeat ab illa lege diſcedere. Concedit hoc ipſum Colonienſis ultrò; & intra hoſce centum annos ordine ſex coronationes, extra quoque diœceſin Colonienſem, ſunt inſtitutæ. Ipſemet Carolus IV. in ſua Aurea Bulla fatetur, extra Aquiſgranum poſſe interdum Regem coronari: & verò ipſemet erat Bonnæ, non Aquiſgrani coronatus. Iam quoque ſupra probavimus neminem eorum qui Ottonem Magnum anteceſſerunt Germaniæ Reges à Ludovico Germanico uſque Aquiſgrani fuiſſe coronatum: poſt item quammultos alibi coronatos, Colonienſe non reclamante, niſi quod ſeculo duodecimo cœperit vulgo perſuaderi Aquiſgrani duntaxat legitimè quem coronari.

Nec verò ante illa tempora reperias temerè aliquod veſtigium eius, quæ tum multis arriſit, abſurdæ ſententiæ, *quaſi ad eſſentiam* (ut ita loquar) *coronationis pertineat, ut illa fiat Aquiſgrani.* 1. Etſi enim poſſit videri iam tum Henrico II. regnante opinionem illam invaluiſſe; quia Heribertus Colonienſis poſt coronationem Moguntinam adegit Henricum, vt pateretur ſeſe denuò eligi & Aquiſgrani coronari. Verumtamen fortè haud iniuria dubites de fide illius hiſtoriæ. Defenſores enim quidem p. 47. laudant teſtem Adelboldum Traiectinum Epiſcopum qui id memoraverit in deſcriptione vitæ Cæſaris illius Henrici: At verò teſtatur quidem & Sigebertus *l. de vir. Illuſtr. cap.* 139. ut & Beka, talem librum ab Adelboldo conſcriptum eſſe: an verò ille hodieque ſit ſuperſtes, multum dubito. Extat enim quidem libellus hoc nomine in Divis Bambergenſibus Gretzeri, ſed mutilus, cumque hac inſcriptione in ipſo codi-

ce ms.

ce mſ. repertus: *Vita Henrici Imperatoris ab Adelboldo Epiſcopo Traiectenſi, ut creditur, conſcripta.* Quo patet libellum dubij eſſe autoris. Alium omninò librum eiuſdem argumenti Adelboldo adſcriptum divulgavit Henricus Caniſius tomo VI. Antiquar. lection. Sed cum auctor ille narret, quemadmodum divorum ordini ab Eugenio III. anno 1113. ſit adſcriptus Henricus Cæſar, Adelboldus autem obierit anno 1027, ut refert I. Beka, neque hic libellus poteſt eſſe Adelboldi. Et verò Gretzerus quoque ſuſpicatur eſſe hunc libellum Nunnoſij monachi. Editor Caniſius non audet affirmare Adelboldi eſſe, quia in mſ. codice nomen nullum invenit. In Caniſiano porrò libello nihil legitur de repetita illa Henrici unctione Regia, quæ ſit Aquiſgrani inſtituta per Colonienſem. An in Gretzeriana editione id habeatur neſcio; quum non ſit ad manum. Vt autem fortè tale quid, quale Defenſores narrant, ibi legas, de fide tamen narrationis meritò dubites quod ab incerto auctore fabula ſit profecta. Nec verò quidquam eiuſmodi habet Ditkmarus, qui ſerie annorum obſervata diligenter ſatis Henrici omnia ipſe coævus perſecutus eſt uſque ad annum 1019, atque adeò omnia XVI priorum annorum Henrici acta. Nihil tale habet hiſtoricorum eius ævi alius. Imò planè adverſa propè habet Magnum Chronici Belgicum Piſtorij de Heriberto & Henrico *pag.* 92. Sed & fabuloſum utique eſt, quod habet Defenſor Colonienſis *pag.* 57. iteratam illam coronationem peractam eſſe adſtipulante Gregorio V Pontifice: conſtat enim Gregorium V obiiſſe anno 999. triennio integro antequam Ottoni tertio ſucceſſit Henricus Rex. Certè ſola hæc fabula apta eſt omnem narrationem ſuſpectam reddere.

Ea verò ætate nequaquam fuiſſe perſuaſum prudentioribus, omnem coronationem nuſquam alibi ritè quàm Aquiſgrani inſtitui, liquet etiam clariſſimè ex eo, quod Henrici proximus ſucceſſor Conradus II unctus ſit Moguntiæ præſentibus Regni Epiſcopis & Principibus, à Moguntino Aribone, atq; adeò ipſo conſentiente Colonienſi, qui Reginam conſecravit, ſed itidem non Aquiſgrani, ſed in Eccleſia Colonienſi: ut refert Wippo *in vita Conradi*. Quanquam fieri potuerit, ut Aquiſgrani

Digitized by Google

grani quoque ſit coronatus Henricus ab Heriberto. Nec enim inde fas eſt colligere, priorem coronationem fuiſſe improbatam. Sic ſatis frequens nimirum illa ætate fuit, præter primam maximè ſolemnem atque adeò ſacram coronationem, repetere coronationes, idq; per Epiſcopos. In Galliæ & Angliæ Regum hiſtorijs occurrunt exempla quammulta. Imò iidem Francorum Reges ſæpius fuerunt uncti, florente familia Carolina. Pipinus videlicet bis: Carolus Magnus quater: Ludovicus Pius bis: Carolus Calvus quinquies: Ludovicus Lotharij filius bis: Toties & Ludovicus Balbus alijque ſunt uncti: quod teſtimonijs indubitatis ex veteri ævo oſtendere eſt in promptu, ſi res exigat. Verum non eſt huius id loci, præſertim fabula illa de irrita reddita prima Moguntina Henrici coronatione iam in ſibilos producta. Confirmat idem coronatio Rudolphi Svevi anno 1077 Moguntiæ inſtituta præſentibus Legatis Romanæ Sedis & multis Principibus. Et verò ipſe Pontifex probavit hunc actum & agnovit Rudolphum Regem: non facturus niſi credidiſſet extra Aquiſgranum poſſe Reges rectè inſtitui.

Videtur idem confirmare & Henrici V. inauguratio. Etſi enim Vrſpergenſis ſcribat, hunc anno 1099. à patre factum Regem Aquiſgrani, Otto tamen Friſingenſis, cui potior debetur fides, ita loquitur l. 7. Chron. c. 8. *Anno ab incarnatione Domini M. C. III. Imperator Henricus natalem Domini Moguntiæ celebrans, ibique Henrico filio ſuo rege poſt ſe deſignato, &c.*

Idem Otto eiuſdem libri cap. 2. de eodem Henrico V, poſt patrem abdicatum, ſic loquitur: *Reverſi ad filium optimates imperialia deferunt, eumq; primo à patre electum, per impoſitionem manus Apoſtolicæ ſedis Legatorũ, cunctorumq; electione, Regẽ vocant.* Paulò ante verò ſub capitis illius initium narraverat, maximum conventum Principum Moguntiæ factum eſſe anno M.C.VI. Vt omninò ſit veriſimile, etiam Henricum V. Moguntiæ conſecratum eſſe, non Aquiſgrani. Id quod ſi ita eſt, etiam hinc licebit pronunciato noſtro argumentum petere.

Eodem ſeculo tamen duodecimo, circa tempora Friderici I, fateor cœpiſſe paſſim credi, à Carolo Magno legem aliquam eiuſmodi

modi Aquigranenſibus faventem latam, eamque conſtitutionem magno pretio æſtimari. Palam hoc eſt ex iis, quæ l. 1. canit Güntherus de Aquiſgrano.

Hoc ſibi prima loco veluti cunabula Regni
Carolus eſſe volens, Magno cum Francia Regi
Vtraq; ſerviret, primam geſtare coronam
Juſſit, & in ſacra Reges ibi ſede locari.
At ſimul à noſtro ſeceſſit Gallia Regno,
Nos priſcum Regni morem ſervamus; at illa
Iure ſuo gaudet, noſtræ jam neſcia legis.

Initio ſeculi decimi tertii, anno nimirum 1202. Principes qui elegerant Ottonem IV. in ſuis ad Innocentium Papam literis, quas recitat Baronius, ſcribunt inter alia de Ottone illo: ***Ad Romani Regni faſtigium juſtè & rationabiliter illum elegimus, & ſicuti debuimus, ipſius electioni conſenſimus, ipſumq; in Auguſtorum ſede, à Carolo Magno apud Aquiſgranum huic dignitati deputata, locavimus, & corona & diademate per manum Adolphi Colonienſis Archiepiſcopi, ea qua debuit ſolemnitate, feliciter coronavimus.*** Tales voculæ iſthac tempeſtate paſſim ſparſæ ſunt, antehac planè nuſquam auditæ.

Et verò ſuperſunt hodieque à Geldaſto tomo II conſtitution. Imperialium pag. 6. traditæ tabulæ Friderici II Cæſaris, confirmantes inſertum aliquod diploma Friderici I. quo anno 1166. latum à Carolo Magno de Aquiſgrano privilegium, ab urbis illius incolis ſibi oblatum, roboravit. Utræque illæ tabulæ videntur ſic ſatis genuinæ eſſe. Vt proinde jam palam ſit, poſt annum illius ſeculi ſexageſimum aliquid ſparſum fuiſſe in vulgus de privilegio Carolino circa coronationes Regias, Aquiſgrani duntaxat inſtituendas. Et ſanè in privilegio illo Carolino hæc verba leguntur: ***Illic verò Domino Apoſtolico Leone III. & omnibus prædictis nobilibus & egregiis perſonis congregatis, meruis ab omnibus obtinere pro nimia devotione, quam erga ipſum locum & Matrem Domini noſtri Ieſu Chriſti habebam, ut in templo eodem ſedes Regia locaretur, & locus Regalis, & caput Galliæ trans Alpes haberetur: ac in ipſa ſede Reges ſucceſſores & heredes Regni initiarentur, & ſic initiati jure dehinc Imperatoriam Majeſtatem Romæ ſine ulla interdictione plenius exequerentur. Confirma-***

tum & ſancitum eſt hoc à Domino Apoſtolico, Leone Romanorum Pontifice, & à me Carolo Romanorum Imperatore Auguſto, primo auctore hujus templi & loci, quatenus ratum & inconvulſum hoc ſtatutum & decretum noſtrum maneat, & hîc ſedes Regni trans Alpes habeatur, ſitq́; caput omnium civitatum & Provinciarum Galliæ.

Hæc eſt illa famoſa ſcil. Caroli Magni Lex, quæ à ſeculo duodecimo uſq; Plurimis perſuaſit, coronationes legitimas non niſi Aquiſgrani poſſe fieri. At verò omne illud privilegium eſſe ab Aquiſgranenſibus illa ipſa ætate confictum, & ineptè quidem confictum, hodie ſanè non poteſt quem latere, qui in veterum monumentis vel mediocriter eſt verſatus. Non eſt hujus temporis, ineptias & affamias illas in lucem producere; at verò à Carolo Magno inſtitutum non eſſe, ut conſecratio aut Initiatio Regum prima fiat Aquis, palam eſt vel ex eo, quod cum hoc privilegium exiſtimetur traditum circiter anno 804, Carolus biennio poſt omne regnum ſuum in tres partes inter filios totidem diviſerit, non niſi uni illorum attributa ea parte quæ Aquiſgrannm comprehendit; quæ formula diviſionis hodieq; ex parte ſupereſt edita per P. Pithoeum & Annalibus inſerta à Baronio: quodque Ludovicus Pius Caroli filius ſtatim anno 816. non Aquiſgrani ſed Rhemis à Stephano Papa coronari ſeſe fecerit, cùm tamen memoria Carolinorum inſtitutorum eſſet tum recentiſſima, & apud Pium filium obſervatio eorum longè religioſiſſima. Nec enim nunc urgebo, quod nemo planè omnium Caroli poſterorum memoretur Aquiſgrani conſecratus, etiam illorum quorum in ditione fuit Aquiſgranum. Cui autem fiat veriſimile, uſque adeò neglectam fuiſſe ſacram legem Caroli, nec tantùm neglectam, ſed etiam ex omni hominum notitia elapſam, idque per illa etiam recentiſſima tempora? Verum non eſt quod hiſce nunc immoremur, quum ipſi Colonienſes fateantur, fas eſſe non in ſola Aquiſgranenſium urbe coronationes inſtituere.

II. Æquè vanum autem eſt illud etiam *alterum*, nempe, *quod Aquiſgrani poſſit ſolus Colonienſis Regem rite conſecrare.* Defenſores enim Colonienſes p. 41. & 42. provocant etiam ad conſtitutionem quandam Caroli Magni; ſed minus ſunt inſtructi aliquo teſtimonio quàm Aquiſgranenſes. Nec enim hactenus, quod ſciam, vel figmento natum eſt ejus argumenti aliquod diploma. Neid

Ne id quidem verum eſt, quod teſtibus, Petro à Beeck, Cæſareo, & Collectore Chronici Magni docent pag. 41. *munus coronandi Ludovicum Pium à Carolo eſſe tributum Hildoboldo Archiepiſcopo Colonienſi.* Nec enim illi autores merentur inter teſtes rerum ævi Carolini numerari, homines heri & nudiuſtertius demum, ut ita dicam, nati. Sed & genuina illius Carolinæ ætatis monumenta memorant quidem, Ludovicum illum Pium à Carolo patre coronatum anno 813; aſt per Hildeboldum id factum, non memorant. Imò verò nec Hildeboldi nec alterius alicuius Epiſcopi manu factam illam coronationem, non paſſus nos eſt ignorare Theganus *l. de geſtis Ludovici cap. 6.* Prolixè enim ille deſcribens quæ tum egerit Carolus, inter alia hæc habet: *Tunc juſſit eum Pater, ut propriis manibus coronam, quæ erat ſuper altare, elevaret, & capiti ſuo imponeret, ob recordationem omnium præceptorum quæ mandaverat ei pater.*

Certè à Carolina aliqua lege non eſt profectum illud jus coronandi quo fruitur Colonienſis in diœceſi ſua: neque quis quā obtentu talis alicujus legis hactenus jus illud ſuum aſſeruit. Specioſus maximè & antiquiſſimus & unicus prætextus aliquot ſeculis fuit: quod conſecrationes debeant fieri à diœceſanis in qualibet diœceſi, aliæ ab Epiſcopis, aliæ ab Archiepiſcopo, prout conſecrationes ſunt aliæ atque aliæ: ac proinde conſecrationē quoque Regalem, quæ intra diœceſin fit Colonienſem, à Colonienſe Archiepiſcopo eſſe inſtituendam.

Eſt verò, ceu jam ante diximus, etiam hic prætextus perlevis. Nec enim conſecratio illa Regia ſacrum characterem imprimit, aut verè meretur acceſeri numero conſecrationum aliarum: ſed potius externa quædam eſt ceremonia ad exemplum moris Hebræorum compoſita, idque ævo ſequiore demum inter gentes Germanicas & Sarmaticas. Utque ſit hæc conſecratio ejuſdem cum aliis ordinis, nihil prohibet tamen, quo minus illa peragi ritè poſſit ab eo, in cujus diœceſi non eſt locus ille ubi conſecratio inſtituenda eſt. Etſi enim diœceſibus ſingulis ſua ſint jura prudenter conſtituta per canones Eccleſiaſticos: notum tamen eſt, non eum eſſe rigorem canonum, ut ſine omni exceptione ſtricte ſemper ſint obſervande. Circa conſecrationes ſæpe numero aliquid indulgeri, palam eſt.

Non vocabitur hoc, ſcio, indubium hodie quidẽ à Colonienſibus, ut pote qnum velint omnes conſecrationes Regias, etiam extra ſuam diœceſin, à ſeſe inſtituendas eſſe Agnoverunt autem hoc jam etiam olim ipſimet Colonienſes: eoque paſſi ſunt Ottones tres, à Moguntinis conſecrari. De Ottone I. enim utique clarum illud eſt ex iis quæ Witekindus narrat l. 2. Fruſtra enim Defenſores pag. 48 & 56. conantur aliquas partes in illa conſecratione etiam Wigberto Colonienſi attribuere, idque teſtimonio Witekindi: cum hic tantùm ſignificet ad coronæ impoſitionem operam Wigberti adveniſſe: *coronatus* (inquiens) *diademate aureo ab ipſis pontificibus Hildeberto & Wigberto*, & diſertè teſtetur, ab Hildeberto eſſe dictum: *nunquam de capite tuo oleum miſerationis deficiat.* Quæ verba indubie ſpectant ad effuſionem olei in caput Ottonis, quo ritu tum conſtitit unctio.

Æquè nihil ad rem facit, quod iidem Defenſores urgent, conſenſu Wigberti eam conſecrationem eſſe inſtitutam, teſtibus Witichindo & Dithmaro. Etiam ita enim patet, vel canones de conſecratione non eſſe ſtrictæ obſervantiæ, vel illos ad hunc actum non pertinere. Alterutrum enim niſi ponas, non fuit in poteſtate Wigberti, adverſus canonum præcepta conſentire.

Ottonem II. ſaltim ex parte eſſe conſecratum à Moguntino; fatentur ipſi Defenſores p. 57. debuiſſet autem ad illum actum planè non admitti, ſi conſecratio unicè eſſet juris diœceſani. Fruſtra verò ex eo quod Rogerius *in vita Brunonis* dicit: *Ottonem unxiſſe Brunonem Colonienſem, Wilhelmum Moguntinum, & Henricum Trevirenſem*: conantur illi exſculpere, in illa conſecratione primas fuiſſe partes Brunonis. Primo enim loco recenſetur Bruno, quod hujus vitam auctor ſcribendam ſuſcepiſſet.

Ad Ottonis III. coronationem quidquam juviſſe Colonienſem, non auſi fuerunt Defenſores pronunciare; prætendunt tamen pag. 47. Warinum Colonienſem morbo tum fuiſſe detentum. At nullo teſtimonio nititur ille prætextus, ac proinde eſt fabuloſus. Perinde ac perperam illi credunt, quaſi Dithmarus ſcripſerit: *Willegiſum coronationi aſtitiſſe.* Verba enim Dithmari hæc ſunt ſub finem l. 3. *Hujus* (Ottonis II. *inclyta proles die proximo natalis Domini ab Iohanne Archiepiſcopo Ravennate, & à Willegiſo Moguntiacenſe in Regem conſecratur A-*

quiſ-

quiſgrani. Idem quoque Dithmarus cum ibidem tum initio l. 4. teſtatur, eodem circiter tempore Warinum Colonienſem, cujus *firmæ fidei* Otto II. filium commiſerat, tradidiſſe Regem tenellum tutelæ *Henrici* Ducis Bavariæ: quod indicio eſt non ita fuiſſe morbo tum gravatum Warinum, ut Regni negotiis curandis fuerit inidoneus. Quicquid ſit, certum eſt, Warinum conſecrationem illam Regiam neutiquam improbaſſe.

Quid? quod diu etiam poſt, in ſolemnibus coronationis Regiæ Aquiſgranenſibus Vnctio fuerit non recuſante Colonienſe peracta à Moguntino? Palam id eſt ex hiſtoria coronationis Wilhelmi Hollandi, quæ una omnium pleniſſimè ceremonias tum uſitatas exhibet, auctore Johanne Beka in Chronico Epiſcoporum Vltrajectinor, cujus teſtimonio Defenſores p. 51. docere nituntur Wilhelmum coronatum à Colonienſe. Operæ eſt pretium hoc loco recitare integrum illum Bekæ locum, quo pateat conſecrationem neutiquam tum fuiſſe peractam à ſolo Colonienſe, ſed in ea eximias partes fuiſſe cum Moguntini tum etiam Trevirenſis, etſi coronatio ſit inſtituta Aquiſgrani: *Poſtera die, quæ eſt omnium Sanctorum feſtiva ſolemnitas, univerſa multitudo Prælatorum & Principum deduxit electum Regem ad Baſilicam perpetuæ Virginis Mariæ, ut ſolemnem benedictionem acciperet ſecundum ritum antiquæ conſuetudinis: quem Monaſterienſis & Mindenſis Epiſcopi ſimul ordinarunt infra ſacrarium, ſed eundem Leodienſis & Trajectenſis Epiſcopi veſtitum ornamentis Leviticis in modum Diaconi produxerunt ante Regale ſolium. Quem ex tunc Colonienſis Archiepiſcopus Cancellarius Italiæ collocavit in ſede Majeſtatis, ita dicens: Super thronum regni glorioſè ſedens, judicium & Iuſtitiam in terrâ facias. Archiepiſcopus verò Moguntinenſis Cancellarius Germaniæ cum oleo ſanctificato dextram ejus foras unxit, ita dicens: Conſecrare te dignetur omnipotens Deus in Regem Romanorum, qui David per manum Samuelis Prophetæ Regem inungi juſſit ſuper populum Hebreorum: Archiepiſcopus autem Trevirenſis Cancellarius Galliæ manus illi ſuperimpoſuit, ita dicens: Diſcendat in te Spiritus ſapientiæ, intelligentiæ, ſcientiæ, pietatis, fortitudinis & conſilii, repleariſque Spiritu timoris Domini, Marchio quidem Brandeburgiæ Regis Camerarius annulum ei tradidit, ita dicens: Accipe ſignaculum Monarchiæ, ut Romanum Regnum in ſuo vigore conſerves, quod ab incurſione Barbarorum invicta virtute defendas. Dux autem Saxoniæ, Regis juſtitiarius donavit ipſi*

vit ipſi gladium, ita dicens: Accipe ſceptrum Regium, ut rebelles ſevera correctione potenter affligas, omneſq; benevolos in tranquilla pace gubernes. Dux equidem Bavariæ Comes Palatii ſeu Dapifer, dedit ipſi globum aureum, ita dicens; Accipe globum ſphæricum, & omnes terræ nationes Romano Regno ſubjice, ut glorioſus Auguſtus appellari valeas. Rex dehinc Bohemiæ, Regis princerna, de conſenſu Colonienſis Archiepiſcopi, coronam argenteam capiti ejus ſuperimpreſſit, ita dicens: Accipe diadema ſplendidum, & ſis in virtuoſis actibus adeò coruſcus in terris, ut coronam æternæ felicitatis habere merearis in cœlis. Poſt hæc autem circumſtantes Principes, adorantes Majeſtatem Regiam, acclamaverunt ipſi ſalutem laudem & gloriam; accedentes quoq; ſingulatim Primates ad regale ſolum, præſtiterunt eidem debitæ fidelitatis homagium. Hactenus Beka. Collector chronici magni Belgici pag. 245 omnia hæc totidem verbis recitat nulla tamen facta mentione Moguntini: ſed facile apparet vitio deſcriptoris nonnulla excidiſſe. Et verò prout in editis etiam nuperrimis eſt Beka codicibus, ita & in manuſcriptis eſt codicibus, quos exhibere inpromptu eſt.

Ex quibus omnibus jam palam etiam eſt alterum, nempe *non ſoli Colonienſi eſſe fas Aquiſgrani aut intra ſuam diœceſin Reges conſecrare, ſi rem ipſam ſpectes, ſepoſitâ quæ inolevit conſuetudine.*

At verò ſi nullum jus exigit, ut vel duntaxat Aquiſgrani, aut intra Colonienſem diœceſin, vel per ſolum Colonienſem etiam intra diœceſios Colonienſis limites, inſtituatur Regia conſecratio, nihil utique ſupereſt quo vel illa dignitas Colonienſi ſarta tecta queat ſervari, præter inveteratam conſuetudinem, conſenſu Moguntini & cæptam initio & exinde propagatam. Id quod Quarto loco ſuſcepimus demonſtrare.

V. Fortaſſis tamen etiamnum hæret aliqua dubitatio, quæ proinde QUINTO loco meretur è medio tolli. *Quinam videlicet factum ſit, ut etiam ante productam illam falſam legem Caroli Magni, jam Ottones & alii Reges voluerint Aquiſgrani potius coronari quàm alibi: utiq; item Moguntini paſſi ſint ſibi eripi à Colonienſibus jus coronandi intra diœceſin Colonienſem.* Non enim poſſit videri fieri potuiſſe, niſi Legis alicuius maioris auctoritate. Verum enim vero Legem nullam interveniſſe jam oſtendimus. I. *Prius* verò tamen contigiſſe arbitror: propterea quod Aquiſgranum præ aliis locis & amaverit & ornaverit Carolus Magnus, ibi

quo-

quoque ſit mortuus & ſepultus. Hac ſanè ratione inter omnia Regia palatia Tranſalpina Aquiſgranenſe omnium fuit primum jam Caroli ætate & nobiliſſimum. Hinc Auctori poematis quo adventus primus Leonis III. Papæ in Germaniam eſt illa etate celebratur quodque legitur Tomo 6. antiq. Lection. Caniſii Aquiſgranum audit *Roma nova* & *Roma altera*. Hinc quoque jam tum Nithardo Caroli Magni ex filia Bertha nepoti audit initio l. 4. de diſſidiis filior. Ludovici Pii *Aquis palatium ſedes prima Franciæ*. VVippo pag. 429. ita loquitur. *Collecto regali comitatu Rex Chonradus per regionem Ribuariorū, uſq; locum, qui dicitur Aquiſgrani palatium pervenit, ubi publicus thronus Regalis ab antiquis Regibus & à Carolo præcipuè locatus, totius Regni archi ſolium habetur.* Otto Friſingenſis appellat locum illum: *Archi ſolium Regni Francorum.* Cum itaque Henrici Aucupis feliciorbus armis reddita Germanico ſceptro eſſet Lotharingia cum Aquisgrano, viſum fuit convenientiſſimum Ottoni, celeberrimo illo loco potius quàm alibi coronam Regiam conſequi. Placuitque idem conſiliū ſucceſſoribus; non ita tamen, ut exiſtimaverint, alibi coronari eſſe nefas, ſi uſus poſtulet: eoque etiam alibi & Henricus II. & Conradus Secundus & Rudolphus Suevus ſunt coronati. Donec tandem fictitiis Aquiſgranenſium tabulis perſuaſum eſt, ex vetere inſtituto ipſius Caroli, non alibi quàm Aquiſgrani ritè quem Regem coronari.

2. Poſterius cœpit prætextu canonum, qui definierunt uti conſecrationes fiant à diœceſios presbyteris & Epiſcopis. Hinc enim ſui eſſe juris conſecrare Regem Aquiſgrani, Colonienſes juſſerunt. Verùm in re non ſatis definita cùm prævaleret adhuc multum Moguntinus, mitius negotium hoc Colonienſes agitavere; at verò Henrico III. imperante planè vicerunt, idque quantum arbitrer duabus de cauſis. *Altera* eſt quod jam tum Colonienſis ſedes eo creviſſet ut æmulatione ſua penè dubium niteretur reddere Moguntini primatum. Agnovit ſanè hanc æmulationem etiam Guntherus in Ligurino, canens l. 1. in hunc modum, initio quidem de Moguntina urbe inde de Colonia:

Turribus hæc eadem quondam muriſq; ſuperba
Penè fuit toto ſedes notiſſima Regno;

Donec

Donec ab infandum deteſtandumq́; furorem
Strata, luit meritas occiſo Præſule pœnas:
Inde ruinoſis deformis & horrida muris
Teſtatur juſtas offenſi Principis iras.
Huic, ne præcipuam celebret Germania ſedem,
Invidet, atq́; locum tenet Agrippina priorem,
Ambæ metropoles &c.

In tantum igitur evecta iam Colonienſis ſedes, noluit amplius perinde ut antehac, Moguntinæ cedere, ſaltim intra diœceſin ſuam. 2. *Altera* me iudice cauſa eſt, quod Henrico regnante cum alii Epiſcopi Germaniæ, tum etiam ipſe Moguntinus plus juſto, certè plus ſolito, ſibi arrogaverint in diœceſibus ſuis. Luipoldus certè ipſe Moguntinus dici non poteſt quàm fuerit rigidus in tuendis ſuæ diœceſeos illis iuribus. Vt ingenium viri omnibus innoteſcat, recenſebo miram hiſtoriam de eo, quam habet Conradus Vrſpergenſis in chronico, etſi nonnihil fortê prolixiorem: *Anno* (inquit Cônradus) *domini milleſimo quinquageſimo tertio Apoſtolico & Imperatore natale dominicum divino & regio cultu VVormaciæ agentibus, miſſarum celebratione in ſancta die peracta, ut oportuit, ab Apoſtolico, in ſequenti die Luitpoldum Moguntinæ ſedis Archiepiſcopum, utpote in ſua diœceſi præcipuum, huic ſubrogavit officio. Qui peracta proceſſione, & ubi ad hoc ventum eſt dicta oratione, poſtquam ſe in ſua ſede locavit, quidam ex diaconis ſuis, Hunnibertus nomine, ſicut multi ob illius feſti venerationem ſolent, lectionem decantavit. Quod quidam ex Romanis Papæ aſſiſtentibus vituperantes, & contra Papam, quia Romano more non ageretur, objurgantes, perſuaſerunt ei, ut ad eundem diaconum mitteret, & decantationem interdiceret. Quod cum ille juvenum more contemneret, iterum mittendo Papa interdixit: qui mox eadem vocis ſonoritate qua prius cantavit, legendo decenter lectionem usq́; ad finem perduxit. Qua finita, Papa illum ad ſe vocavit, & quaſi pro inobedientiæ contumacia degradavit, Archiepiſcopus verò miſit ad illum, ut ſuum ſibi redderet miniſtrum. Quod ubi Papa abnuit, Pontifex ut erat antiquæ diſciplinæ, licet agrè, patienter tamen interim tacendo ſuſtinuit. Perlecto autem Evangelio, & decantato offertorio, ubi ſancti ſacrificii tempus advenit, Pontifex in ſede ſua reſedit, verè conteſtans, nec ſe, nec alium*

quem

quem quiam completurum illud officium, niſi reciperet proceſſionis ſuæ miniſtrum. Quod ubi Apoſtolicus intellexit, pontifici ceſſit, reindutumq́, miniſtrum continuò remiſit. Quo recepto, debito ſe præſul inunxit officio. Qua in re & Pontificis autoritas, & Apoſtolici conſideranda eſt humilitas, dum & ille officii ſui dignitatem defendere contendebat, & iſte, licet majoris dignitatis, Metropolitano tandem in ſua diœceſi cedendum perpendebat. Hactenus Vrſpergenſis. Non contenderim pro veritate hiſtoriæ, quia Lamberto ſi credendum, non anno 53, ſed 51, VVormatiæ natalem Domini Leo Papa cum Cæſare coluit, vivo adhuc Berthone Moguntino, cui Lutpoldus demum poſt Pentecoſten ejus anni ſucceſſit. Attamen ſi mores ſeculi illius videas, non eſt indigna fide illa Vrſpergenſis narratio. Quanta cæde ſanè Epiſcopus Hildesheimenſis non dubitaverit ſibi primum locum intra ſuam diœceſin defendere anno 1063. cum horrore legis apud Lambertum Aſchafneburgenſem. Si ſanè Luatpoldus Moguntinus ne ipſi quidem Papæ voluit cedere in ſua dioeceſi, quid mirum eſt, eodem jure adverſus illum eſſe uſum Colonienſem, & priſtinum coronandi jus Moguntino ſaltim ex parte fuiſſe ereptum?

Quin ad hunc modum ſanè utrumque illud potuerit oriri, nemo dubitabit humanarum rerum gnarus. Nec enim prudens quis ignorat, quam ab ineptis opinionibus ſæpe res maximæ originem coeperint.

VI Cæterum, hac quoque dubitatione ſoluta, nihil ſupereſt niſi ut brevibus perluſtremus ipſam ultimam Colonienſem Defenſionem, ſi fortè illa habeat aliquid quod nondum à nobis ſit tactum, ne queamus videri non probè defuncti noſtro munere aſſerendi jus Moguntinum.

Igitur *pag.* 40. occurrit quidem memoria legis à Carolo Magno latæ de coronationibus Aquiſgrani inſtituendis: ſed illam fabulam jam ſupra exploſimus. Vtq́; vera ſit, nihil facit ad id quod in quæſtione eſt, num ſi coronatio extra etiam Aquiſgranum aut dioeceſin Colonienſem ſit inſtituenda, conſecrandi officium ſit penes Colonienſem an Moguntinum? Nec verò exiſtimaverim, in id factam mentionem illius fabuloſæ legis Carolinæ, ut probetur etiam hodieque Aquiſgrani ſolummodo coronationes peragi debere. Fuerit enim

D hoc

hoc coniunctum cum iniuria quatuor noſtrorum proxime ſibi ſuccedentium Cæſarum, ne quid moveam alia.

Pag. 41. promittunt quidem Defenſores, ſe probaturos ſuam theſin cùm bullis Pontificum & reſcriptis Cæſarum, tùm perpetua conſuetudine: revera autem nihil in omni libello minus quàm hoc præſtant.

Inter bullas Pontificum *ead pag.* primo loco laudant teſtem bullam Leonis III, qua Hildeboldo Colonienſi ille contulerit coronandi ius. Aſt bulla illa nuſquam comparet, & non niſi fabuloſè iactatur. Vtque ſit quædam talis bulla, nihil iuverit cauſam Colonienſem, utpote quum ipſis Defenſoribus fatentibus illa eadem bulla coronationes omnes Aquiſgranenſium urbi adſtrinxerit, ac proinde dederit Colonienſi non niſi ſua in dioeceſi coronandi facultatem.

Majorem ſpeciem habent verba Innocentii III. Clementis IV. & Vrbani IV. Pontificum, adducta *pag.* 42. 43. & 44. Jam tum verò oſtendimus, illa ætate per commenta Aquiſgranenſia fuiſſe homines deceptos, ut crederent non eſſe fas alibi coronari Reges noſtros quâm Aquiſgrani, & quidem à dioeceſano Archiepiſcopo.

In hunc ſenſum itaque duntaxat loquuntur etiam illi Pontifices. Nec eſt quod credamus, in hiſce non potuiſſe falli Pontifices; cum non ſint utique quæſtiones fidei, ſed de juribus & inſtitutis Regni Teutonici, in quibus errare non poſſe Pontifices, nemo hactenus affirmavit. Et verò licet his Pontificibus longè plures alios opponere: omnes nimirum illos qui approbaverunt Regum coronationes extra Aquiſgranum & à Moguntino inſtitutas: quorum numerus longè eſt maiòr numero ternario. Hi ſanè non admiſerunt illa: *Ex antiqua Colonienſis Eccleſiæ dignitate Archiepiſcopum ſolommodo Reges & Imperatores coronare debere*; aut illa: *Coronationem Regum Alemanorum ad Colonienſem Archiepiſcopum pertinere.* Ut & ſimilia alia. Sed & jam audivimus, Guilhelmum Hollandum unctum eſſe à Moguntino: ut proinde non ita nudè debuiſſet ſcribi fortaſſe in epiſtola ad Richardum Regem, paulo poſt VVilhelmum electum Regem: *quod ex officio ſpectet inunctio, conſecratio & coronatio Regis Romanorum ad Archiepiſcopum Colonienſem.*

Friderici I. Cæſaris verba quæ adducuntur *pag.* 45. nihil ad

rem

rem faciunt. Nec enim aliud ille profitetur, quàm *ſe debere Regalem unctionem Colonienſi*, quod longè eſt diverſiſſimum ab eo quod probari debuit: omnes omninò Reges debere inungi à Colonienſe.

Similiter nihil ad rem faciunt hiſtoriæ quæ adferuntur *à pag.* 45. *vſque ad* 55. de coronatis Regibus per Colonienſes Archiepiſcopos. Vt enim omnes illæ hiſtoriæ fuerint veræ, nihil tamen aliud docent, quàm frequentiſſimè omnium coronationes Regias eſſe in diœceſi Colonienſi ab illo Archiepiſcopo inſtitutas. Id quod nemo negat. Probari autem debuit, coronationes ſaltim interdum fuiſſe extra illam diœceſin à Colonienſe peractas. In omni autem illa congerie tale aliquod exemplum ne unicum quidem comparet.

Multæ quoque fabulæ irrepſerunt inter hiſtorias illas. Ita *pag.* 45. Ludovicum Pium coronatum eſſe ab Hildeboldo aſſeritur quidem, ſed iam ſupra à nobis eſt convictum falſi.

Pag. eadem ſcribitur, Lotharium ab eodem Hildeboldo coronatum, idque ſine ullo teſtimonio, tantum ex coniectura. Quaſi verò tum temporis omnis coronatio fuerit peracta ab Epiſcopo aliquo.

Pag. 46. Quæ adferuntur de coronatione Cæſarea aliquot Cæſarum poſt Lotharium nihil faciunt ad noſtrum argumentum. Perperam quoque aſſeritur de coronatione Regum poſt Arnolphum vſque ad Henricum Aucupem nihil haberi certi: nos iam ſupra Ludovici & Conradi coronationes deſcripſimus.

In coronatione Ottonis II primas partes fuiſſe Archiepiſcopi Colonienſis *pag.* 47 perperam item colligitur ex verbis quidem Rogerij allatis, ceu iam ſupra monuimus.

Similiter quæ adferuntur *p.* 47. de VVarino ægrotante, & quaſi Moguntinus tantum *aſtiterit coronationi Ottonis III*, illa jam ſupra falſi convicimus.

Vt & quæ *eadem pag.* habentur de iterata coronatione Henrici II jam reiecimus.

Pag. 48 Sine cauſa Lamberti Aſchafneburgenſis fides in ſuſpicionem trahitur, & reiicitur exemplum Rudolphi Suevi: utpote quum huius coronationem omnes penè Imperij Principes imò ipſe Pontifex Romanus, tum probaverint.

Pag. 50. Fruſtrà jactitantur illa Güntheri verba: *Veteris juris.*

D 2 quàm

Digitized by Google

quàm vetus illud jus tùnc fuerit, liquidum iam fecimus.

Pag.51. Non malè quidem ex Beka notatur, VVilhelmum Hollandum Aquiſgrani coronatum eſſe à Colonienſi: oſtendimus vero nos, unctum illum Regem, non à Colonienſe, ſed Moguntino.

Pag. 52. Quæ adferuntur de coronata Eliſabetha, Cæſaris Alberti Auſtriaci uxore, illa nullius eſſe ponderis, itidem jam ſupra oſtendimus.

Pag.53. Rectè quidem oſtenditur, Trevirenſem conatum fuiſſe dubium reddere jus Moguntinum: at hinc non ſequitur Trevirenſis cauſam fuiſſe potiorem. Imò neceſſum eſt Moguntinus vicerit, utpote qui *intra proximum menſem* debuerit probare jus ſuum: idque indubiè fecerit, cùm ex eo tempore à nemine Trevirenſium quidquam amplius hac in re fuerit motum.

Quæ *pag.55,56.*& *57* adferuntur ad exempla pro jure Moguntino adducta, iam ſupra vindicauimus. Perperam quoque adfirmatur *p. 57* quatuor tantùm adducta exempla in Moguntino libello, plura enim recenſentur: nos adhuc alia dedimus.

Maximum cauſæ ſuæ præſidium videntur Defenſores collocare in Aurea Bulla Caroli IV. quare *paginas aliquot integras, 58 nimirum, 59, 60, 61, 62, 63.* amplius in illius urgendo patrocinio conterunt. Revera tamen tota illa Bulla nihil habet quod vel tangat leviter hoc negotium, præter pauca hæc verba tit.4: *Colonienſi Archiepiſcopo competit dignitas nec non officium Romanorum Regi primum diadema imponendi.* Hæc verò nihil omninò juvant Colonienſem.

1. *Primum* enim palam eſt, verbis illis nihil novi ſciſci, ſed tantùm ſignificari, quonam officio jam tum gauderet Colonienſis. Id jam tum cùm fuiſſet monitum, Defenſores illi *pag.62.* non dubitarunt hoc in ſiniſtrum ſenſum accipere, quaſi nimirum voluerint Moguntini, omnem legis auctoritatem inſtituto iſti de munere coronandi, quod Colonienſi competit, derogare. Perperam ſanè & præter mentem Scriptorum. Cæterum illis verbis Aureæ Bullæ novi nihil conſtitui, etiam ipſi Colonienſes utique fatentur: utpote qui juris Colonienſis originem arceſſant ab exordio uſque imperij Germanici. Jam verò liquidum fecimus, omni anteacto tempore, non aliud jus coronandi vel competiiſſe Colonienſi, vel ipſos Colonienſes ſibi arrogaſſe, quàm

ſe, quàm illud quod eſt diœceſios limitibus definitum. De ulterior_e
igitur jure aliquo neutiquam ſermo eſt in Aurea Bulla iſthac.

2. Patet hoc ipſum, *ſecundò*, ex ipſamet Aurea Bulla; quippe quæ ponit tanquam certum: ſolum Aquiſgranum eſſe juſtum locum coronationis Regiæ. Verba hæc ſunt: *Invenimus etiam ex clariſſimis relatis & traditionibus antiquorum, illud à tempore, cuius contrarij iam non habetur memoria, per eos qui nos præceſſerunt feliciter, eſſe id obſervatum, ut Regis Romanorum, futuri Imperatoris, in civitate Franckeford celebraretur electio, & prima coronatio Aquiſgrani, & in oppido Nurenberg prima ſua Regalis curia haberetur. Quapropter certis ex cauſis, etiam futuris præmiſſa ſervari debere temporibus, declaramus; niſi præmiſſis omnibus, ſeu eorum alicui impedimentum legitimum obviarit.* Hæc verba utique indicant, ſermonem Cæſari in omni hac Aurea bulla, quod coronationem quidem attinet, eſſe tantum de eo, quod ordinariè fieri tum ſolitum, aut fieri inpoſterum debeat: Ac proinde & illa verba ſuperius adducta ex *tit:* 4. non aliter accipi debere, quam ordinariè, & ſi quando Aquiſgrani inſtituitur coronatio, officium diadema imponendi competere Colonienſi.

3. *Tertiò* hanc veram eſſe mentem illorum verborum, confirmat quam maximè ipſorum Colonienſium in eam vetus & perpetua conſenſio. Nec enim poſt Auream bullam latam quiſquam eorum vel tentavit extra diœceſin inſtituere coronationem: cum tamen interdum id minus eſſet commodum. Adhoc à Ruperto Palatino Cæſare curaverunt quidem ſingulari privilegio ſibi indulgeri coronationem interdum inſtituendi extra Aquiſgranum, diſerta tamen addita illa clauſulà: *intra ſuam diœceſin*. Quæ iam ſupra urſimus.

4. *Quartò* etiam hoc obſervandum unicè venit, verbis illis Aureæ bullæ jus aliquod *conſecrandi* Regem neutiquam tribui Colonienſi, ſed ſolummodò jus *primum diadema imponendi*. Hoc unum ſanè diſertè ibi memoratur. Atque diadematis impoſitio non eſt aliquod munus ſacerdotale; eoque olim à Laicis, imò ipſis Principibus facta eſt, prout jam tum monuimus. Sola ſc: unctio & benedictio aliquid ſacri muneris habet. Igitur ut etiam verba illa Bullæ ſint intelligenda de eo jure, quod per omnem Germaniam competat Colonienſi, hinc tamen minimè ſequitur, conſecrandi jus ad unum illum pertinere. Et verò jam tum clariſſimum fecimus, non niſi ex privilegio

omne illud jus etiam intra ſuam diœceſin convenire Colonienſi, alioquin uni Moguntino debitum: privilegia autem ſtricti juris eſſe, nec prodiga aliqua interpretatione amplianda, apud omnes in confeſſo eſt.

Hiſce probè expenſis non eſt quod in animadvertendis ijs, quæ Defenſores diſputant de mente Bullæ aureæ, *ad pag: uſque* 64. immoremur.

Illa verò *pag:* 64. quæ adferuntur exempla coronationum, poſt auream bullam promulgatam inſtitutarum, potius cauſam Moguntinam juvant, quàm Colonienſem, certè nihil illi officiunt. Omnes enim illæ à Colonienſe quidem ſunt inſtitutæ, at non niſi intra diœceſin: idque quia ne auſus quidem ille fuerit eas alibi aggredi.

Eadem pag. non potuerunt tamen negare Defenſores, ordine quinque Regias conſecrationes (acceſſit verò jam & ſexta in complementum felix ſecundi ternarij) à Moguntino, non autem à Colonienſe peractas eſſe. Excuſare tamen id conantur paginis ſequentib. eò maximè, quod Colonienſes Principes temporibus coronationum non fuerint infulati, atque adeò inidonei ſacro muneri peragendo: eo etiam, quod nihilominus illi Principes caverint ſuo juri per proteſtationes & acceptas aſſecurationes.

Verum enimverò etſi fortaſſis Principes illi crediderint, Moguntinum non potuiſſe ritè fungi conſecrandi munere, niſi obſtitiſſet illa ſua inhabilitas, non tamen hoc ipſum præjudicat cauſæ Moguntinæ. Nec enim alienus de rebus tuis error tuis juribus quidquam derogat, ut nec quidquam addit. Probavimus verò jam tum nos, etiamſi fuiſſent infulati Colonienſes illi Principes, non potuiſſe tamen ab ijs inſtitui ſex illas coronationes Regias; utpote quæ fuerint peractæ extra Colonienſem diœceſin. Fuitque hæc Moguntinorum præſulum perpetua ſententia: eoque uſi ſunt ſuo proprio jure, nullo autem verbulo petierunt à Colonienſibus ſibi illud ad tempus indulgeri. Imò ne Colonienſes quidem illud aliquo leviſſimo actu Moguntinis commiſerunt. Quod fieri debuiſſet, ſi non proprio, ſed alieno munere Moguntini fuiſſent functi.

Quod Colonienſes petierint ſibi caveri, ne juri ſuo coronandi actibus illis Moguntinis quidquam præjudicaretur, quodque interdum

dum id ipſis fuerit indultum; illi rei ut refragarentur multum Moguntini, nihil cauſæ fuit. Nec enim illis animus unquam fuit juri Colonienſi ſuis illis coronationibus quidquam derogandi: ut nec derogaverunt, imò derogare non potuerunt. Omnes enim illæ coronationes ſunt inſtitutæ extra diœceſin Colonienſem, cujus finibus jus Colonienſe circumſcribitur; ac proinde Colonienſe jus verum & priſcum haud læſerunt.

Quod *pag.* 68 Defenſores voluerunt eſſe cauſæ argumentum *ultimum, & inſtar omnium*, illud ſanè per eſt leve, atque adeo indicat etiam reliqua omnia pari eſſe levitate. Fuerit enim tale, ſi in formam ſyllogiſticam cogas:

Si nullus actus coronationis inſtitutus eſt à Moguntino, quo tempore Colonienſis vel fuit præſens vel infulatus, ex adverſo contigit extra diœceſin Colonienſem aliquando coronationem inſtitui præſente Moguntino, ergo coronandi jus ſimpliciter competit Colonienſi.

At verum eſt prius E. & poſterius.

Hujus ſanè argumenti & Major & Minor propoſitio vehementer laborant. Nec enim in Majore ulla eſt vis conſequentiæ; ut patebit, ſi Syllogiſmus in Cathegoricum commutetur. Et verò ſatis eſt probando juri Moguntino, ſi coronationis actus à Moguntino inſtituti fuerint rati. Fieri potuit, ut, Moguntini duntaxat delegatione, Colonienſis actum coronandi aliquem exercuerit, quo utique nihil acceſſerit juris Colonienſi. Minor quoque falſiſſima eſt. De Ottone enim ſaltim I, ut & de Conrado II, deque Wilhelmo conſtat, & extra controverſiam eſt, (nec enim alios nunc tangam) conſecratos illos eſſe à Moguntino, præſentibus infulatis Colonienſibus. Nec coronata eſt Elizabetha Auſtriaca (quod unum jactant, etſi una hirundo ver non faciat, ut eſt in proverbio) extra diœceſin Colonienſem, proprio Colonienſis jure, quod falsò ſupponitur; ſed tantum ex commiſſione & ſingulari conſenſu Moguntini.

Proponemus ex adverſo nos argumentum longe validius & certius.

Si nullum omninò coronationis actum Colonienſes exercuerunt extra diœceſin, ab initio uſque Imperij Germanici, ergo nec jus illis fuit hactenus coronandi extra diœceſin.

Ad

At verum eſt prius: ut ſupra probavimus.

Ergo & poſterius.

Addemus & alterum:

Si Moguntinus ſæpius coronavit Reges, & quidem omnes conſecrationes quæ extra diœceſin Colonienſem fuerunt inſtituta, peregit, probantibus omnibus Ordinibus Imperij, imò ipſis Pontificibus Romanis; competit Moguntino jus coronandi ſaltim extra diœceſin Colonienſem.

At verum prius eſt: quod probavimus.

Ergo & poſterius.

Pag. 69. perperam Moguntinæ cauſæ patroni tanguntur quaſi illi jus coronandi ad jura diœceſeos reſtrinxerint. Nec enim hoc illis venit in mentem. Tantum hoc voluerunt; Colonienſe omne jus niti prætextu juris diœceſani. Quod reverà eſt nihili, niſi acceſſiſſet longi temporis præſcriptio quædam.

Reliqua non indigent aliquo reſponſo. Nam & illud nullius eſt momenti: quod nimirum Buxtorfius, Rumelinus, Oſtermannus; & alij nonnulli, Colonienſi cauſæ adſtipulati ſint. Nec enim errores talium Scriptorum detrahunt quidquam ſolidis Principum juribus. Et quid eſt notius, quàm ab illis, cætera præclaris viris, complura eſſe commiſſa ob ignorantiam rerum veterum, aliorumque Imperij actuum?

Quum in Defenſione itaque noviſſima etiam Colonienſi nihil occurrat, quo Moguntinum jus ſaltim improbabile poſſit meritò reddi, illud verò firmis argumentis jam ſit ante aſtructum, non eſt quod huic loco amplius immoremur. Deum veneror, ut, cuivis jure ſuo reddito, pax & tranquillitas publica Imperij ſalva ſemper maneat floreatque.

FINIS.

AN 1812 III

Digitized by Google